

No: 1884 – Mahreç İşareti

İNEGÖL PIRASASI

Tescil Ettiren

İNEGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 04.09.2018 tarihinden itibaren korunmak üzere 31.07.2026 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1884
Tescil Tarihi	: 31.07.2026
Başvuru No	: C2018/177
Başvuru Tarihi	: 04.09.2018
Coğrafi İşaretin Adı	: İnegöl Pırasası
Ürün / Ürün Grubu	: Pırasa / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Süleymaniye Mah. 1. Cad. İnegöl TSO 24 İnegöl BURSA
Coğrafi Sınır	: Bursa ili İnegöl ilçesi
Kullanım Biçimi	: İnegöl Pırasası ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, İnegöl Pırasası ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

İnegöl Pırasası, Liliaceae (Zambakgiller) familyasından, *Allium porrum* L. türüne ait “İnegöl-92” çeşidinden elde edilen pırasadır. Bitki bol saçak köklü olup belirgin bir esas gövde oluşturmaz ve uzun silindirik yaprak kınlarıyla karakterizedir. Ürünün beyaz kısmı (yalancı gövde) 60 - 64 cm’ye kadar uzayabilmekte olup taban kısmında baş (soğan) oluşumu bulunmaz veya oldukça zayıf düzeyde kalır. Bu özellik, bitkinin lif yapısının homojen, dokusunun yumuşak ve tadının hafif aromatik olmasına katkı sağlar.

İnegöl Pırasası, uzun beyaz gövde yapısı, uçta ince yapraklanması ve yumuşak et dokusu sayesinde çiğ tüketim için de uygundur. Yapısal bütünlüğü, tazeliğini koruma kapasitesi ve hafif aromatik lezzeti ile diğer pırasa çeşitlerinden ayrılır.

İnegöl ilçesi, Karadeniz ile Akdeniz iklimi arasında geçiş karakteri gösteren ılıman bir Marmara iklimine sahiptir. Yaz ayları sıcak ve az yağışlı; kış ayları ise soğuk ve bol yağışlıdır. Kar yağışları normal olup don olayları fazlaca görülür. Yıllık ortalama sıcaklık 12,4 °C olup yaz aylarında toprağın sıcaklık ortalaması 22 °C, kış sıcaklık ortalaması ise 2,3 °C’dir. İnegöl Pırasası serin iklime ihtiyaç duyduğundan sıcaklığın 15 - 20 °C olması gerekir. Hava sıcaklığının artması, kaliteyi ve gelişmeyi olumsuz yönde etkiler. 2 - 3 °C’ye kadar olan sıcaklıklarda büyümeye ve gelişmeye devam eder. Sıcaklık 0 °C’nin altına indiğinde gelişme durur.

Uzun gün bitkisi olan İnegöl Pırasasında zorunlu bir vernalizasyon ihtiyacı bulunmamakla birlikte, uzun gün koşullarında düşük sıcaklıkların vegetatif gelişim üzerinde olumlu etkisi görülmektedir. Hava neminin %60 –70 arasında olması tercih edilir. Coğrafi sınırın sahip olduğu serin ve nemli iklim koşulları, ürünün kaliteli ve yüksek verimli yetiştiriciliği için uygun bir ortam sağlar.

İnegöl Pırasasının ayırt edici özelliklerinden en önemlileri beyaz kısmının ve gövdesinin uzun, aks ve pazarlanabilir ağırlığının yüksek olmasıdır. Ayrıca pırasa hasadı yapıldıktan sonra pırasalar toprağa gömülür. Böylece hem pırasanın yeşil kısımları beyaza döner hem pırasa yumuşar.

İnegöl Pırasasında taban kısmında soğan başı oluşumu bulunmaz ve yalancı gövdeye ait taban bölgesinde yalnızca hafif bir kalınlaşma görülür. Bu kalınlaşma, morfolojik ölçümlerde “bitki soğanının çapı” olarak ifade edilmekte olup gerçek bir baş (soğan) yapısı niteliği taşımaz. Gövde çapı ürünün baş oluşumunun çok zayıf olduğunu gösterir ve ürünün lif yapısının homojen, dokusunun yumuşak olmasını sağlayan temel ayırt edici özelliktir.

Tablo: İnegöl Pırasasının Bazı Morfolojik Özellikleri

Özellik	Değer
Yaprak Kını	120 - 150 cm
Bitki Uzunluğu	115 - 125 cm
Bitki Beyaz Kısım Uzunluğu	60 - 64 cm
Bitki Yeşil Kısım Uzunluğu	44 - 51 cm
Bitki Soğanının Çapı	30,29 - 35,89 mm
Bitki Gövde Çapı	29,53 - 32,29 mm
Bitki Yaprak Sayısı	6 - 7 adet
Bitki Yaprak Genişliği	27,59 - 32,15 mm
Bitki Yaprak Kalınlığı	0,80 - 1,19 mm
Bitki Aks Ağırlığı	293,28 - 396,80 g

Üretim Metodu:

İnegöl Pırasası, yerel popülasyonlardan seleksiyon yoluyla seçilerek ıslah edilmiş *Allium porrum* L. türüne ait “İnegöl-92” çeşidinden elde edilir. Pırasa iki yıllık bir sebze olup birinci yılda vegetatif gelişimini tamamlar, ikinci yılda ise çiçek ve tohum oluşturur. Saf kültür veya karışık halde yetiştirilebilir. Karışık kültürde pırasa tohumları turp, havuç gibi kısa boylu bitkilerin tohumları ile ekilebilir.

İnegöl Pırasası kültür yetiştiriciliğinde üretim doğrudan tohum ekimi veya önce fide yetiştirme ve ardından fide dikimi yapılması şeklindeki iki yöntemle gerçekleştirilir.

Doğrudan Tohum Ekimi: Doğrudan tohum ekim yöntemiyle üretimde tohum ekimi Mayıs ayının başında yapılır ve Temmuz ayının başında fide ekimi gerçekleştirilir. Ekim öncesinde toprak 25 cm derinlikte sürülür; ardından toprağın ihtiyacına göre dekara verilecek azotun yarısı ile fosforlu ve potaslı gübrelerin tamamı serpmeye olarak uygulanır. Diskaro ile gübre toprağın 8-10 cm’lik derinliğine karıştırılır ve toprak ekime hazır hale getirilir. Ekimden önce toprağın iyice inceltilmesi sağlanır. Kültürel işlemlerin kolaylığını sağlamak amacıyla sıra arası 40-50 cm olacak şekilde tohum ekilir ve sıra üzerinde her 6-8 cm’e bir tohum düşecek şekilde yerleştirme yapılır. Ekim derinliği 2-2,5 cm olmalıdır. Mibzer, elle veya makine ile ekim gerçekleştirilebilir. Ekimden 10-15 gün sonra tohumlar çimlenerek toprak yüzeyinde görülmeye başlar. Çimlenme tamamlandıktan sonra sık olan alanlarda sıra üzerinde 12-15 cm’de bir bitki kalacak şekilde seyreltme yapılır. Doğrudan ekimde 1 dekar alana 200-300 g tohum kullanılması yeterlidir.

Fide Yetiştirme ve Dikim: Fideler 6-8 mm kalınlığa ulaştıklarında dikime hazır hâle gelir ve bu süre tohum ekiminden itibaren 50-70 günü bulur. Dikim tarihinden yaklaşık 50-70 gün önce 110-115 cm eninde hazırlanan tavalara serpmeye ekim yapılır; ekim sonrasında harç veya tava toprağı ile 1-1,5 cm kapak atılır ve sıcak havalarda çimlenme kolaylığı sağlamak amacıyla gölgeleme uygulanır. Fideliklerde 1 m² alana 10-12 g tohum ekilir; yaklaşık 50.000 adet fide elde edebilmek için 300 g tohum ve 25 m² tava gereklidir.

Tarlaya dikim 30 × 12 cm aralıklarla yapıldığında dekara 28.000-30.000 adet fide düşecek şekilde yerleşim sağlanır. Fide gelişimi sırasında düzenli ot alma ve seyreltme işlemleri gerçekleştirilir. Dikim yapılacak alanda 20-25 cm derinliğinde ve 30-40 cm genişliğinde karıklar açılır; fidelerin uzun kökleri ve yapraklarının yaklaşık üçte biri kesilerek tıraşlanır ve 2-3 farklı büyüklük grubuna ayrılarak her grup ayrı parselde dikir.

Sulama ve Gübreleme: Sulama, toprağın nem ihtiyacına göre belirlenir ve genellikle yağmurlama yöntemiyle her 10 günde bir uygulanır. Doğrudan tohum ekimi yapılan üretimde bitkiler kalem kalınlığına ulaştığında dekara başına 50 kg azotlu gübre iki veya üç bölünerek, her sulama döneminde sıra aralarına verilir. Fide yetiştirme yöntemiyle yapılan üretimlerde ise ekimden 1-2 ay önce fide tavasının hazırlanması sırasında dekara 4-5 ton yanmış çiftlik gübresi uygulanarak toprak organik madde yönünden zenginleştirilir ve bu gübre 15-20 cm derinliğe sürümle karıştırılır.

Hastalık ve Zararlılarla Mücadele: Hastalık ve zararlılarla mücadelede kimyasal uygulamalar minimum seviyede tutulur; ekim sonrası yabancı ot kontrolü tamamen mekanik yöntemlerle gerçekleştirilir. Yabancı otlara karşı ilaçlama sadece ekim öncesinde yapılmakta, ekimden sonra kimyasal uygulama tercih edilmemektedir. Fide yetiştirme döneminde ise bitkinin kök sistemini olumsuz etkileyebilen danaburnu zararlısına karşı gerekli mücadele uygulanarak fide kayıpları önlenir.

Hasat ve Verim: Hasat işlemi iklim koşullarına bağlı olarak ekim–kasım aylarında elle gerçekleştirilir. Üretim sonucunda elde edilen verim, yetiştirme koşulları ve uygulanan kültürel işlemlere bağlı olarak dekara 3-5 ton arasında değişmektedir.

Çoğaltma ve Tohum Alma: Tohum üretimi amacıyla çoğaltma işlemi, şaşırtma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilir. Kasım ayında hasat edilen pırasalar, 20 × 70 × 10 cm ölçülerinde açılan kanallara dik durumda yerleştirilir ve kış koşullarından korunmaları için kökleri toprakla örtülür. Şubat sonu-Mart başında kanallardan sökülen bitkilerin kök kısmından yukarı doğru yaklaşık 20-25 cm'lik bölümü kesilerek tekrar toprağa dikilir. Yeniden dikilen pırasalar ilkbahar ve yaz döneminde gelişerek çiçek açar ve ağustos-eylül aylarında olgunlaşan çiçek başlarından tohum hasadı yapılır.

Ambalajlama, Depolama ve Satış: İnegöl Pırasası, pazarlama şekline bağlı olarak 3-5 adet pırasa bağlanarak veya kesilerek paketlenmek suretiyle satışa sunulur. Hasat edilen ürünün bekletilmesine ihtiyaç duyulması halinde depolama işlemi, çoğaltma sürecinde kullanılan yöntemle benzer şekilde gerçekleştirilir. Pırasalar yaklaşık 20 cm eninde, 70 cm uzunluğunda ve 10 cm derinliğinde açılan kanallara dik olacak biçimde sıralanır; dik durmalarını sağlamak ve devrilmelerini önlemek amacıyla kanalın iki tarafına çakılan kazıklar arasına gerilen iperle desteklenir. Kökler toprakla örtülerek korunur ve bu yöntemle pırasalar Nisan ayına kadar bozulmadan muhafaza edilebilir. Talebe göre depolama alanından sökülerek taze olarak satışa sunulur.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Bursa ili İnegöl ilçesinde köklü bir geçmişe sahip olan İnegöl Pırasası, bölgenin mutfak kültürü ve tarımsal üretim geleneğinde önemli bir yere sahiptir. Coğrafi sınır ile ün bağı bulunan İnegöl Pırasasının ayırt edici özelliklerini sağlayan temel üretim aşamaları belirtilen coğrafi sınırlar içerisinde gerçekleştirilir.

Denetleme:

Denetimler; İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası koordinatörlüğünde, İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası, İnegöl İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, İnegöl Ziraat Odası, Sınırlı Sorumlu İnegöl Üreten Çiftçiler Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve S.S. İnegöl Kulaca Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifinden konuda uzman birer kişinin katılımıyla oluşan 5 kişilik denetim mercii tarafından gerçekleştirilir. Denetimler yılda bir kez düzenli olarak yapılır, ayrıca ihtiyaç duyulması ve şikâyet halinde her zaman yapılır.

Denetim mercii tarafından; coğrafi sınırda üretim, üretimde kullanılan pırasa çeşidinin uygunluğu; özellikle ekim zamanı, dikim şekli ve hasat zamanı olmak üzere üretim metoduna uygunluk, ürünün fiziksel özellikleri ve İnegöl Pırasası ibaresi ile mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.